

Uchwała Nr 27/484/25/VII
Zarządu Województwa Warmińsko- Mazurskiego
z dnia 17 czerwca 2025 r.

w sprawie przyjęcia do stosowania Procedury w zakresie zwalczania nadużyć finansowych, korupcji i konfliktu interesów przy wdrażaniu Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności na Inwestycje B3.1.1 oraz B3.3.1.

Na podstawie art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581 t.j.), w związku z art. 141a pkt 4) i art. 141i ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 t.j.) oraz § 4 ust. 9 umowy z dnia 24 września 2024 r. w sprawie powierzenia części zadań związanych z realizacją inwestycji B3.1.1 i B3.3.1 (obszar B) w ramach planu rozwojowego zawartej pomiędzy Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi a Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego, zmienionej aneksem nr 1 z dnia 7 lutego 2025 r., uchwala się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się do stosowania Procedurę w zakresie zwalczania nadużyć finansowych, korupcji i konfliktu interesów przy wdrażaniu Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności na Inwestycje B3.1.1 oraz B3.3.1.

§ 2.

Procedura, o której mowa w § 1 stanowi Załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko - Mazurskiego.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Zarządu Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

Marcin Kuchciński

**PROCEDURA W ZAKRESIE ZWALCZANIA NADUŻYĆ
FINANSOWYCH, KORUPCJI I KONFLIKTU INTERESÓW
PRZY WDRAŻANIU KRAJOWEGO PLANU ODBUDOWY
I ZWIĘKSZANIA ODPORNOŚCI NA INWESTYCJE
B3.1.1. ORAZ B3.3.1.**

Spis treści

Wykaz skrótów.....	2
1. Definicje	4
2. Informacje ogólne.....	9
3. Zadania	9
4. Identyfikacja, ocena ryzyka nadużyć finansowych	11
5. Analiza ryzyka nadużyć finansowych	12
6. Postępowanie w przypadku zidentyfikowania podejrzenia nadużycia finansowego	13
7. Korygowanie	14
8. Pozostałe informacje dotyczące zwalczania nadużyć finansowych	15
9. Szkolenia i podnoszenie świadomości w zakresie zwalczania nadużyć finansowych	15
10. Postanowienia końcowe	16
Załącznik nr 1 Oświadczenie o bezstronności i braku konfliktu interesów	17
Załącznik nr 2 Rejestr zidentyfikowanych ryzyk nadużyć finansowych w ramach KPO.....	18
Załącznik nr 3 Opis ryzyk na poszczególnych etapach w ramach KPO	20

Wykaz skrótów

1. **ABW** – Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, służba specjalna powołana do ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego państwa i porządku konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej;
2. **ARACHNE** - zintegrowane narzędzie informatyczne służące do wyszukiwania i poszerzania zbioru danych opracowane przez Komisję Europejską. Ma ono zapewniać wsparcie Urzędu jako JW w ramach KPO, podczas kontroli wykonania i kontroli wydatków;
3. **CBA** – Centralne Biuro Antykorupcyjne, służba specjalna powołana do zwalczania kopucji w życiu publicznym i gospodarczym, w szczególności w instytucjach państwowych i samorządowych;
4. **CBŚP** – Centralne Biuro Śledcze Policji; jednostka organizacyjna Policji – służba śledcza realizująca na terenie kraju zadania w zakresie rozpoznawania, zapobiegania i zwalczania przestępczości zorganizowanej;
5. **CEiDG** – Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej; system elektroniczny gromadzący dane o wszystkich przedsiębiorcach prowadzących działalność w formie jednoosobowej działalności gospodarczej lub spółki cywilnej
6. **DUM** - Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie;
7. **IK KPO** - Instytucja Koordynująca Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności, Minister Funduszy i Polityki Regionalnej pełniący rolę instytucji koordynującej, której zadaniem jest monitorowanie realizacji KPO;
8. **IOI** – instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi;
9. **IOR** - instytucja odpowiedzialna za realizację reformy w ramach KPO;
10. **JW** – jednostka wspierająca, podmiot któremu powierzono realizację konkretnych zadań związanych z inwestycjami lub reformami w ramach KPO - Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie;
11. **KE** - Komisja Europejska; organ wykonawczy Unii Europejskiej odpowiedzialny za bieżącą politykę Unii, nadzorujący prace wszystkich jej agencji i zarządzający jej funduszami;
12. **Kontrola krzyżowa** – mechanizm eliminowania podwójnego finansowania wydatków;
13. **KPO** - Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności w rozumieniu ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 t.j.) współfinansowany ze środków Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności;
14. **KRS** – Krajowy Rejestr Sądowy; scentralizowana, informatyczna baza danych składająca się z rejestru przedsiębiorców, stowarzyszeń i innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej, rejestru dłużników niewypłacalnych;

15. **OLAF** - Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych; urząd utworzony przez Komisję Europejską, mający na celu zwalczanie korupcji oraz nadużyć budżetu Unii Europejskiej;
16. **Pracownik DUM** - pracownik Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie bez względu na zajmowane stanowisko, podstawę nawiązania stosunku pracy, rodzaj i wymiar czasu pracy oraz miejsce świadczenia pracy, a także stażystę, praktykanta i wolontariusza;
17. **SKANER** - aplikacja wchodząca w skład systemu teleinformatycznego służącą do weryfikacji informacji o podmiotach i osobach na podstawie danych z rejestrów;
18. **OOW** – Ostateczny Odbiorca Wsparcia; podmiot realizujący przedsięwzięcie w ramach KPO;
19. **System CST2021** – system teleinformatyczny służący wymianie danych dotyczących inwestycji między instytucją odpowiedzialną za realizację reformy lub instytucją odpowiedzialną za realizację inwestycji a ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego, udostępniony przez tego ministra;
20. **UOKiK** – Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów; centralny organ administracji rządowej właściwy w sprawach ochrony konkurencji i konsumentów;
21. **Wytyczne** - wytyczne w zakresie kontroli w ramach planu rozwojowego współfinansowanego ze środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, które są dostępne na stronie <https://www.gov.pl/web/planodbudowy/wytyczne>;
22. **e-PUAP** – Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej; ogólnopolska platforma teleinformatyczna umożliwiająca komunikację obywateli i przedsiębiorców z podmiotami publicznymi, umożliwiająca również podmiotom administracji publicznej komunikowanie się pomiędzy sobą.

1. Definicje

1.1. Użyte w procedurze określenia oznaczają:

1. **Konflikt interesów** - zgodnie z art. 61 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012, konflikt interesów istnieje wówczas, gdy bezstronne i obiektywne pełnienie funkcji podmiotu upoważnionego do działań finansowych lub innej osoby, w tym również organów krajowych na dowolnym szczeblu, uczestniczących w wykonaniu budżetu w ramach zarządzania bezpośredniego, pośredniego i dzielonego, w tym również w odnośnych działaniach przygotowawczych, a także w audycie lub kontroli, jest zagrożone z uwagi na względy rodzinne, emocjonalne, sympatie polityczne lub związki z jakimkolwiek krajem, interes gospodarczy lub jakiegokolwiek inne bezpośrednio lub pośrednio interesy osobiste. Bezpośredni i pośredni interes może również obejmować prezenty lub gościnność, interesy o charakterze nieekonomicznym lub wynikające z zaangażowania w działalność organizacji pozarządowych lub politycznych (nawet jeśli nie jest ono wynagradzane), konkurujące obowiązki lojalności między jednym podmiotem, wobec którego dana osoba jest zobowiązana, a inną osobą lub podmiotem, wobec którego dana osoba jest zobowiązana.

Do konfliktu interesów może dojść nawet w przypadku, gdy dana osoba w rzeczywistości nie odnosi żadnych korzyści z tytułu zaistniałej sytuacji – wystarczy, że zaistniałe okoliczności będą zagrażały bezstronnemu i obiektywnemu pełnieniu przez nią powierzonych jej funkcji. Takie okoliczności muszą jednak mieć określony, możliwy do zidentyfikowania, indywidualny związek z konkretnymi aspektami sposobu postępowania, zachowania lub stosunków danej osoby (lub wywierać wpływ na te aspekty).

Na kwestię konfliktu interesów należy szczególnie zwrócić uwagę w przypadku przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w związku z faktem, że w tym obszarze odnotowuje się najwięcej przypadków występowania nadużyć finansowych.

2. **Nadużycia finansowe** w rozumieniu art. 3 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017) oraz art. 1 Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich ustanowionej aktem Rady z dnia 26 lipca 1995 r., naruszające interesy finansowe Wspólnot Europejskich polegają na:

- 1) w odniesieniu do wydatków, jakimkolwiek umyślnym działaniu lub zaniechaniu dotyczącym:
 - wykorzystania lub przedstawienia fałszywych, nieścisłych lub niekompletnych oświadczeń lub dokumentów, które ma na celu sprzeniewierzenie lub bezprawne zatrzymanie środków z budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich lub budżetów zarządzanych przez, Wspólnoty Europejskie lub w ich imieniu,
 - nieujawnienia informacji z naruszeniem szczególnego obowiązku, w tym samym celu,

- niewłaściwego wykorzystania takich środków do celów innych niż te, na które zostały pierwotnie przyznane;
- 2) w odniesieniu do przychodów, jakimkolwiek umyślnym działaniu lub zaniechaniu dotyczącym:
 - wykorzystania lub przedstawienia fałszywych, nieścisłych lub niekompletnych oświadczeń lub dokumentów, które ma na celu bezprawne zmniejszenie środków budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich lub budżetów zarządzanych przez, lub w imieniu, Wspólnot Europejskich,
 - nieujawnienia informacji z naruszeniem szczególnego obowiązku, w tym samym celu, niewłaściwego wykorzystania korzyści uzyskanej zgodnie z prawem, w tym samym celu.
- 3. **Podejrzenie nadużycia finansowego** to zgodnie z art. 2 rozporządzeń delegowanych Komisji (UE) 2015/1970, 2015/1971, 2015/1972 oraz 2015/197328 nieprawidłowość, która prowadzi do wszczęcia postępowania administracyjnego lub sądowego na poziomie krajowym w celu stwierdzenia zamierzonego działania, w szczególności nadużycia finansowego, o którym mowa w art. 1 ust. 1 lit. a) Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich sporządzonej na podstawie artykułu K.3 Traktatu o Unii Europejskiej. Od 2006 r. państwa członkowskie są zobowiązane do określenia, czy nieprawidłowość daje podstawy do podejrzewania nadużycia finansowego.
- 4. **Korupcja** zgodnie z definicją korupcji bierniej zawartej w art. 4 ust. 2 dyrektywy (UE) 2017/1371 oraz definicją korupcji czynnej w rozumieniu art. 3 Konwencji w sprawie zwalczania korupcji, w którą zaangażowani są urzędnicy Wspólnot Europejskich lub urzędnicy państw członkowskich Unii Europejskiej, ustanowionej aktem Rady z dnia 26 maja 1997 r., lub zachowania, o których mowa w art. 2 ust. 1 decyzji ramowej Rady 2003/568/WSiSW, lub działania zdefiniowane w innych mających zastosowanie przepisach;
 - 1) korupcja bierna oznacza działanie urzędnika publicznego, który bezpośrednio lub przez pośrednika żąda lub uzyskuje korzyść jakiegokolwiek rodzaju dla siebie lub dla osoby trzeciej lub przyjmuje obietnicę takiej korzyści w zamian za podjęcie działań lub wstrzymanie się od działań - leżących w zakresie jego obowiązków lub przy wykonywaniu jego funkcji - w sposób, który szkodzi lub może zaszkodzić interesom finansowym Unii.
 - 2) korupcja czynna oznacza działanie osoby, która obiecuje, proponuje lub wręcza urzędnikowi publicznemu, bezpośrednio lub przez pośrednika, korzyść jakiegokolwiek rodzaju przeznaczoną dla niego lub dla osoby trzeciej w zamian za podjęcie działań lub wstrzymanie się od działań - leżących w zakresie jego obowiązków lub przy wykonywaniu jego funkcji - w sposób, który szkodzi lub może zaszkodzić interesom finansowym Unii.

Korupcją, w rozumieniu art. 1 ust 3a. ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym z dnia 9 czerwca 2006 r. (Dz.U. z 2024 r. poz. 184, ze zm.) jest czyn:

- 1) polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu przez jakąkolwiek osobę, bezpośrednio lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści osobie pełniącej funkcję publiczną dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;

- 2) polegający na żądaniu lub przyjmowaniu przez osobę pełniącą funkcję publiczną bezpośrednio, lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;
 - 3) popełniany w toku działalności gospodarczej, obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu, bezpośrednio lub pośrednio, osobie kierującej jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującej w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub na rzecz jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie;
 - 4) popełniany w toku działalności gospodarczej obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na żądaniu lub przyjmowaniu bezpośrednio lub pośrednio przez osobę kierującą jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującą w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie.
5. **Podwójnym finansowaniem** jest zapłata za fakturę i ubieganie się o refundację całego wydatku z KPO, a jednocześnie przedłożenie tej samej faktury do refundacji z innego programu lub funduszu. Podwójnym finansowaniem jest także sytuacja, gdy podmiot realizujący Przedsięwzięcie zamówi u wykonawcy ekspertyzę, którą sfinansuje z KPO, a jednocześnie zamówi u tego samego lub innego wykonawcy ekspertyzę o takim samym zakresie, którą sfinansuje z innego programu lub funduszu.
- Podwójne finansowanie oznacza w szczególności:
- 1) więcej niż jednokrotne przedstawienie do rozliczenia tego samego wydatku albo tej samej części wydatku ze środków KPO w jakiegokolwiek formie;
 - 2) rozliczenie zakupu używanego środka trwałego, który był uprzednio współfinansowany z udziałem środków KPO;
 - 3) rozliczenie kosztów amortyzacji środka trwałego uprzednio zakupionego z udziałem środków KPO;
 - 4) objęcie kosztów kwalifikowalnych jednocześnie wsparciem w formie pożyczki i gwarancji/poręczenia;
 - 5) rozliczenie tego samego wydatku w kosztach pośrednich projektu oraz kosztach bezpośrednich projektu;
 - 6) otrzymanie na wydatki kwalifikowalne danego projektu lub części projektu dotacji z kilku źródeł (krajowych, unijnych lub innych) w wysokości łącznie wyższej niż 100% wydatków kwalifikowalnych projektu lub części projektu.
6. **Falszerstwo dokumentów** - do przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów zaliczyć można zarówno fałszerstwo materialne, jak i intelektualne.

- 1) Falszerstwo materialne zgodnie z art. 270 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383 t.j.), dalej zwana kk, jest przestępstwem dotyczącym każdej osoby (nie tylko funkcjonariuszy publicznych) i polega na przerobieniu, podrobieniu lub użyciu sfałszowanego dokumentu.
- 2) Podrobienie dokumentu polega na sporządzeniu dokumentu na nowo wraz ze stworzeniem pozoru, że dany dokument jest autentyczny. Przykładem podrobienia dokumentu jest sfałszowanie podpisu na dokumencie. Podrobienie podpisu innej osoby, nawet za jej zgodą, wyczerpuje znamiona popełnienia przestępstwa wskazane w art. 270 kk.
- 3) Falszerstwo intelektualne zgodnie art. 271 kk jest to urzędowe poświadczenie nieprawdy co do okoliczności mającej znaczenie prawne przez funkcjonariusza publicznego lub inną osobę uprawnioną do wystawienia dokumentu. Falszerstwo intelektualne może być popełnione tylko przez osobą mającą prawny status funkcjonariusza publicznego albo też szczególny tytuł prawny (upoważnienie) do wystawienia dokumentów określonego rodzaju.
- 4) Naruszenia związane z fałszowaniem dokumentów mogą przybierać różne formy m.in.:
 - a) wytworzenia oraz przedstawienia przez wnioskodawcę/beneficjenta dokumentów poświadczających nieprawdę w zakresie spełniania wymogów w zakresie zamieszczania ogłoszeń o planowanych przetargach,
 - b) poświadczenia nieprawdy w krótkich odstępach czasu z góry powziętym zamiarem w celu osiągnięcia korzyści majątkowych, polegające na prowadzeniu dokumentacji w stosunku do prac, które nie miały miejsca, a następnie wystawienia na ich podstawie faktur VAT,
 - c) przerobienia dokumentów umożliwiających ocenę spełniania przez projekt kryteriów wyboru projektów i posłużenie się nimi jako autentycznymi,
 - d) poświadczenia nieprawdy przez inżyniera kontraktu/inspektora nadzoru, co do okoliczności mającej znaczenie prawne,
 - e) poświadczenia nieprawdy w dzienniku budowy, przerobienie dziennika i posługiwanie się nim,
 - f) przedstawienia fałszywych dowodów księgowych poświadczających nabycie towarów lub wykonanie usług w celu otrzymania refundacji wydatków. Może to również obejmować znowę z osobami trzecimi lub z personelem instytucji dostarczającej towar/wykonującej usługę (np. w połączeniu z łapówką w celu ułatwienia realizacji tego planu),
 - g) posłużenia się przez beneficjenta przerobionymi dokumentami poświadczającymi dostarczenie na jego rzecz większej ilości towaru/towaru droższego albo wykonania usługi w szerszym zakresie/przez większą liczbę godzin niż miało to miejsce w rzeczywistości, celem uzyskania refundacji,
 - h) przedstawienia przez beneficjenta fałszywych dowodów i dokumentacji, poświadczających wykorzystanie uzyskanej zaliczki zgodnie z zakresem przedstawionym we wniosku o płatność dotyczącym wypłaty zaliczki, w przypadku wykorzystania zaliczki na cele nie związane z realizacją projektu.

7. **Zmowy przetargowe** zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U z 2024 r. poz. 1616 t.j.) to porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym. Zmowa przetargowa polega na uzgadnianiu przez przedsiębiorców przystępujących do przetargu lub przez tych przedsiębiorców i przedsiębiorcę będącego organizatorem przetargu warunków składanych ofert, w szczególności co do zakresu prac lub ceny.
- 1) Wyróżnić można dwa główne typy zmw przetargowych:
 - a) zmowa pozioma (horyzontalna) - porozumienie ograniczające konkurencję między przedsiębiorcami, którzy powinni między sobą rywalizować. Mogą one przybierać wiele form i mają na celu osłabienie konkurencji między potencjalnymi wykonawcami,
 - b) zmowa pionowa (wertykalna) - porozumienie pomiędzy podmiotami działającymi na różnych szczeblach obrotu (np. pomiędzy producentem i dystrybutorem lub zamawiającym i wykonawcą). Najczęściej polegają one na uzgodnieniu warunków przetargu lub treści specyfikacji warunków zamówienia (SWZ) między zamawiającym a jednym z potencjalnych wykonawców w celu wykluczenia pozostałych oferentów.
 - 2) Zmowy przetargowe są zawiązywane najczęściej w formach: umowy dżentelmeńskiej, uzgodnień telefonicznych czy korespondencyjnych (email), dlatego są trudne do wykrycia i udowodnienia.
 - 3) Skutkiem zmowy przetargowej jest wybór oferty mniej korzystnej ekonomicznie lub zakupu towaru o znacznie gorszej jakości niż ta, która mogłaby zostać wybrana, gdyby konkurencja w przetargu funkcjonowała prawidłowo.
 - 4) Do najczęściej identyfikowanych naruszeń związanych ze zmwami przetargowymi w wykorzystaniu środków unijnych należą:
 - a) podejrzenie wejścia w porozumienie uczestników przetargów, polegające na uzgadnianiu wartości zamówień w ramach poszczególnych postępowań w celu osiągnięcia korzyści majątkowych i doprowadzenia do wyboru przez zamawiającego uzgodnionej uprzednio przez uczestników oferty, co doprowadzi do podzielnia poszczególnych zamówień po cenach odbiegających od rzeczywistej wartości zamówienia na szkodę beneficjenta,
 - b) podejrzenie wejścia w porozumienie z inną osobą w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i utrudniania przetargu na dostawę,
 - c) rezygnacja z dalszego udziału w postępowaniu jednej z firm (np. poprzez nieuzupełnienie oferty), mająca na celu doprowadzenie do wyboru firmy z góry ustalonej przez zamawiających się, lub występowanie jako podwykonawca wybranej firmy,
 - d) porozumienie z osobami odpowiedzialnymi u wykonawcy mające na celu wyłudzenie „podwójnej zapłaty” od inwestora z tytułu solidarnej odpowiedzialności za wykonanie robót,
 - e) podejrzenie wystąpienia niekonkurencyjnego uzgadniania warunków składanych ofert w postaci podejrzenia wystąpienia zmowy wertykalnej (pomiędzy organizatorem i uczestnikiem przetargu), jak i zmowy horyzontalnej (pomiędzy przedsiębiorcami przystępującymi do poszczególnych postępowań),
 - f) utrudnianie przetargu publicznego połączone z nadużyciem uprawnień przez funkcjonariusza publicznego - wejście w porozumienie mające na celu zakłócanie przetargów publicznych,

- g) podejrzenie wejścia w porozumienie z inną osobą poprzez działanie na szkodę instytucji, na rzecz której przetarg jest dokonywany, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.

2. Informacje ogólne

- 2.1 Celem niniejszej procedury jest stworzenie mechanizmów służących do zapobiegania, wykrywania i korygowania nadużyć finansowych, korupcji i konfliktu interesów w ramach KPO.
- 2.2 DUM w ramach procedury zwalczania nadużyć finansowych, korupcji i konfliktu interesów jako jednostka wspierająca (JW) zobowiązuje się do przestrzegania norm prawnych, etycznych i moralnych na najwyższym poziomie, zasad rzetelności, obiektywizmu i uczciwości, w tym do zapewnienia realizacji działań w taki sposób, aby JW były postrzegane jako instytucja przeciwna nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktowi interesów.
- 2.3 JW jest świadomy istotności tworzenia „kultury etycznej” dlatego zobowiązuje się do propagowania kultury zwalczania nadużyć w celu zminimalizowania ryzyka oszustwa, jak i maksymalnego zaangażowania pracowników w zwalczanie nadużyć.
- 2.4 Informowanie o potencjalnych nieprawidłowościach lub nadużyciach realizowanych w ramach KPO odbywa się na podstawie Załącznika nr 3 do Uchwały pn. *Procedura dotycząca wprowadzenia mechanizmu sygnalizacyjnego przy wdrażaniu Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności na Inwestycje B3.1.1 oraz B3.3.1.*

3. Zadania

- 3.1 DUM odpowiada za zwalczanie nadużyć finansowych korupcji i konfliktu interesów oraz zarządzanie ryzykiem nadużyć finansowych, jakie zostały opracowane w wyniku analizy ryzyka nadużyć finansowych, a w szczególności za zapewnienie:
- 1) rozdzielenia funkcji w zakresie realizowanych zadań pomiędzy zadaniami kontrolnymi i innymi zadaniami wdrożeniowymi (w tym monitorowaniem i sprawozdawczością), dokonywaniem płatności;
 - 2) przypisanie realizowanych zadań w ramach KPO;
 - 3) jasnego podziału zadań i obowiązków oraz wskazania osób, w tym w obowiązujących opisach stanowisk odpowiedzialnych za procesy opisane w niniejszej polityce.;
 - 4) stosowania zasady "dwóch par oczu" w opiniowaniu i zatwierdzaniu dokumentów;
 - 5) skutecznej kontroli zarządczej w obszarze zwalczania nadużyć finansowych, korupcji i konfliktu interesów;
 - 6) świadomości pracowników odnośnie zwalczania nadużyć finansowych, korupcji i konfliktu interesów poprzez udokumentowanie zapoznania się i potwierdzenie stosowania przez pracowników rozwiązań określonych w dokumentach w zakresie zapobiegania, identyfikowania, pozyskiwania, gromadzenia, analizowania i korygowania poważnych nieprawidłowości oraz zaznajamiania się przez pracowników z dokumentami, o których mowa w załącznikach nr 5-8 do Wytycznych w zakresie kontroli w ramach planu rozwojowego współfinansowanego ze środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, zwanych dalej Wytycznych;
 - 7) stosowania „zasady przykład idzie z góry” wyrażająca się w koncepcji braku tolerancji na zjawisko nadużycia, korupcji i konfliktu interesów;

- 8) możliwości odbycia szkoleń pracowników DUM w zakresie sposobów wykrywania nieprawidłowości i nadużyć, mechanizmów raportowania oraz postępowania w sytuacjach korupcyjnych. Szkolenia powinny być dostosowane do aktualnych potrzeb pracownika i zgodne z zakresem obowiązków wynikających z opisu stanowiska;
- 9) należytej staranności w prowadzeniu działań ograniczających prawdopodobieństwo wystąpienia nadużyć finansowych, korupcji i konfliktu interesów (działania prewencyjne);
- 10) podejmowania skutecznych działań ograniczających skutki nieuczciwych działań do akceptowalnego poziomu (działania korygujące i naprawcze) w stosownych przypadkach;
- 11) aktywnego i niezwłocznego poddawania przeglądowi wszystkich podejrzeń nadużyć i faktycznego nadużycia finansowe, w celu usprawnienia wewnętrznego systemu kontroli, jeśli zachodzi taka konieczność.

3.2 Do odpowiedzialności DUM należy:

- 1) terminowe przekazywanie do IOI informacji o poważnych nieprawidłowościach oraz o podwójnym finansowaniu, o których mowa w Wytycznych
- 2) przeprowadzanie analizy ryzyka nadużyć finansowych, korupcji i konfliktu interesów w sposób opisany w ustępie 4 i 5.
- 3) monitorowanie skuteczności działań zapobiegających, wykrywających i naprawczych w zakresie nadużyć finansowych prowadzonych przez DUM.
- 4) współpraca z IOI przy opracowaniu dokumentów związanych z zwalczaniem nadużyć finansowych, korupcji i konfliktu interesów.
- 5) przekazywania, zgodnie z krajowymi oraz unijnymi przepisami, informacji o możliwości wystąpienia nadużyć finansowych, korupcji, konfliktu interesów do właściwych organów i instytucji, w tym do organów dochodzeniowo-śledczych i ich monitorowanie oraz przekazanie do wiadomości IOI. W przypadku wniesienia w tym zakresie aktu oskarżenia do sądu, informacja o takim przypadku jest przekazywana do IK KPO.

3.3 Pracownik DUM realizujący zadania w ramach KPO:

- 1) przed podjęciem działań w sprawie składa oświadczenie o bezstronności/braku konfliktu interesów (zgodnie z załącznikiem nr 1 do Procedury, które są weryfikowane przez bezpośredniego przełożonego pracownika składającego oświadczenie). Weryfikacja oświadczenia obejmuje analizę przedstawionych w nim informacji pod względem zgodności z zakresem czynności powierzonych i podejmowanych przez pracownika, których to oświadczenie dotyczy. Złożone oświadczenia podlegają rejestracji, w komórce właściwej ze względu na zakres zadań, skan dołączony do systemu CST2021, w związku z realizacją których zostały złożone. Oświadczenie należy zaktualizować, gdy tylko nastąpi zmiana sytuacji konfliktu interesów, tzn. w chwili złożenia oświadczenia nie istniały żadne okoliczności, które spowodowały konflikt lub nie były one znane. W takim przypadku pracownik jest zobowiązany do:
 - a) ujawnienia istniejącej sytuacji, gdy tylko dana osoba dowie się o okolicznościach, które mogą wpłynąć na bezstronne i obiektywne wykonywanie jej obowiązków;
 - b) powstrzymania się od działania i przekazania sprawy bezpośredniemu przełożonemu.
- 2) w przypadkach potencjalnego konfliktu interesu powinien niezwłocznie poinformować bezpośredniego przełożonego o tym zagrożeniu i wyłączyć się ze sprawy. W wyjątkowych sytuacjach wyłączenie pracownika może być niemożliwe z powodu braku zasobów lub ekspertów specjalizujących się w określonych obszarach. Wtedy bezpośredni przełożony powinien zagwarantować, aby jego decyzja była transparentna, określić dokładne granice jego

wkładu w sprawie oraz zapewnić, że finalna decyzja podjęta została na przejrzystych i uczciwych dowodach.

- 3) zapoznaje się i potwierdza stosowanie przepisów, procedur, rozwiązań określonych w dokumentach w zakresie zapobiegania, identyfikowania, pozyskiwania, gromadzenia, analizowania i korygowania poważnych nieprawidłowości, w tym postanowień niniejszej Procedury w zakresie zwalczania nadużyć finansowych, korupcji i konfliktu interesów w ramach KPO oraz zaznajamiania się z dokumentami, o których mowa w załącznikach nr 5-8 do Wytycznych – poprzez dołączenie do sprawy zaakceptowanej notatki o treści: *Oświadczam, że zapoznałem/am się z treścią dokumentu i zobowiązuję się stosować rozwiązania w nim zawarte.*

4. Identyfikacja, ocena ryzyka nadużyć finansowych

- 4.1 Identyfikacja i ocena ryzyka nadużyć finansowych prowadzona jest w ramach analizy ryzyka nadużyć finansowych korupcji i konfliktu interesów w ramach KPO.
- 4.2 DUM prowadzi analizę ryzyka stanowisk pracowniczych w oparciu o opracowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie „Procedury, opisu i zasad koordynacji systemu kontroli zarządczej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie” przyjęte Zarządzeniem 10/2023 Marszałka Województwa Warmińsko – Mazurskiego z dnia 16 stycznia 2023.
- 4.3 W celu zapobiegnięcia wystąpienia nadużyć finansowych DUM dokonuje analizy stanowisk pracowniczych, na których identyfikują zadania, przy wykonywaniu których pracownicy mogą być szczególnie podatni na czynniki o negatywnym wpływie na funkcjonowanie systemu. Należy do nich zaliczyć ryzyko wystąpienia zachowań korupcyjnych oraz konfliktu interesów, które w konsekwencji mogą prowadzić do pojawienia się nadużyć finansowych. Zadania te w szczególności dotyczą pracowników mających bezpośredni związek z obsługą wnioskodawców/beneficjentów oraz takich, wśród których niewłaściwe wykonywanie obowiązków może mieć niekorzystny wpływ na integralność i funkcjonowanie DUM.
- 4.4 Analiza ryzyka nadużyć finansowych, korupcji i konfliktu interesów w ramach KPO dotyczy działań, za realizację których odpowiedzialne jest DUM i odnosi się do następujących etapów:
- a) prowadzenie naborów,
 - b) weryfikacja wniosków o przyznanie wsparcia,
 - c) podpisywanie umów o objęcie wsparciem,
 - d) weryfikacja płatności (wniosków o płatność),
 - e) weryfikacja zobowiązań na etapie związania z celem,
 - f) weryfikacja zamówień publicznych,
 - g) monitorowanie, sprawozdawczość (system informatyczny),
 - h) kontrola na miejscu.
- 4.5 Identyfikacja ryzyka nadużyć finansowych przeprowadzana jest w oparciu o:
- a) wyniki kontroli systemowych, inwestycji/wskaźników/reform/kamieni milowych,
 - b) wyniki kontroli zewnętrznych,
 - c) wyniki audytów wewnętrznych i zewnętrznych,
 - d) informacje pozyskane z Internetu, prasy lub innych dostępnych źródeł, np. gromadzonych w różnych systemach informatycznych jak KRS czy bazy informacji gospodarczych - CEIDG.

- e) sygnały ostrzegawcze nadużyć finansowych (red flags). Sygnał ostrzegawczy jest oznaką możliwego nadużycia finansowego lub korupcji. Jest to element lub zbiór elementów, które mają nietypowy charakter lub odbiegają od zwykłego działania. Jest to sygnał wskazujący na zaistnienie nietypowego zdarzenia, które wymaga dalszego zbadania.
- f) analizę otrzymanych od departamentów informacji o poważnych nieprawidłowościach oraz o podwójnym finansowaniu, o których mowa w Wytocznych.

4.6 W celu pomocy Zespołowi ds. samooceny ryzyka, o którym mowa w punkcie 5, zdefiniowano pewną liczbę rodzajów ryzyk ujętych w tabeli załącznika nr 2. Te uprzednio zdefiniowane rodzaje ryzyka powinny być udostępnione Zespołowi, ale w razie wskazania innych rodzajów ryzyk, katalog może zostać uzupełniony przez Zespół danymi niezbędnymi do przeprowadzenia analizy ryzyka.

5. Analiza ryzyka nadużyć finansowych

5.1 Analizę ryzyka nadużyć finansowych należy przeprowadzić z uwzględnieniem:

- 1) określenia istotności i prawdopodobieństwa wystąpienia potencjalnych nadużyć finansowych przed uwzględnieniem wpływu istniejących i planowanych kontroli (ryzyko brutto). **Ryzyko brutto** dotyczy poziomu ryzyka przed uwzględnieniem skutków wszelkich stosowanych obecnie lub planowanych kontroli. Ryzyko zazwyczaj kwantyfikuje się przez połączenie „prawdopodobieństwa” ryzyka – na ile możliwe jest takie zdarzenie, ze „skutkami” ryzyka – jakie konsekwencje finansowe i niefinansowe będzie miało dane zdarzenie. Aby zapewnić spójność oceny, określając prawdopodobieństwo, wskazuje się horyzont czasowy, który odpowiada okresowi programowania KPO.
- 2) identyfikacji i oceny skuteczności istniejących mechanizmów kontroli mających na celu ograniczenie ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych (ryzyko netto). **Ryzyko netto** dotyczy poziomu ryzyka po uwzględnieniu skutków wszystkich stosowanych obecnie kontroli oraz ich skuteczności, czyli sytuacji na chwilę obecną.
- 3) opracowania planów działania w celu wdrożenia skutecznych i proporcjonalnych środków zwalczania nadużyć finansowych.
- 4) określenie **ryzyka docelowego**, czyli poziomu ryzyka, które uznany zostanie za dopuszczalny po skutecznym wdrożeniu wszelkich mechanizmów kontrolnych.

5.2 Analizę ryzyka nadużyć finansowych przeprowadza się raz w roku kalendarzowym, w sposób opisany w pkt 5.3 i 5.4 za pomocą opisu ryzyk na poszczególnych etapach w ramach KPO – załącznik nr 3.

5.3 W uzasadnionych przypadkach, gdy poziom ryzyka jest bardzo niski oraz nie zidentyfikowano żadnego przypadku próby nadużycia finansowego w roku poprzednim, DUM może podjąć decyzję o przeprowadzeniu analizy ryzyka raz na dwa lata.

5.4 Analizę ryzyka przeprowadza się z wykorzystaniem dostępnych narzędzi informatycznych, w szczególności ARACHNE i SKANER.

5.5 Za przygotowanie analizy ryzyka odpowiedzialny jest Zespół ds. samooceny ryzyka.

5.6 Zespół ds. samooceny ryzyka zostanie powołany przez Dyrektora DUM. W skład zespołu będą wchodzić pracownicy zaangażowani w realizację KPO. W momencie powołania zespołu zostanie określony jego skład, przewodniczący, zadania oraz regulamin pracy.

- 5.7 Samoocena nie może zostać dokonywana przez podmioty zewnętrzne, bowiem wymaga ona dobrej znajomości systemu zarządzania i kontroli, a także wiedzy na temat wnioskodawców i beneficjentów KPO.
- 5.8 Obszarami o kluczowym znaczeniu pod względem stopnia narażenia na określone rodzaje ryzyka nadużyć finansowych zachodzących w ramach KPO są w szczególności etapy wyboru wnioskodawców, realizacji i weryfikacji działań, opracowywanie kryteriów wyboru operacji oraz poświadczenia i płatności. Stąd też zaleca się, aby skład zespołu objął osoby zaangażowane w realizację zadań w ww. obszarach. W ten sposób zapewnione zostanie jak najszersze zidentyfikowanie ryzyk, które mogą pojawić się na poszczególnych etapach wdrażania KPO.
- 5.9 Zadaniem Zespołu ds. samooceny ryzyka jest przygotowanie analizy ryzyka w ramach KPO poprzez identyfikację procesów, które należy poddać ocenie ryzyka.
- 5.10 Zwoływanie posiedzenia przez Przewodniczącego Zespołu ds. oceny ryzyk odbywa się w terminach określonych w regulaminie. Przed planowanym posiedzeniem Zespołu, jego członkowie będą mogli zgłaszać propozycję zmian do wstępnego porządku obrad, m.in. w zakresie oceny ryzyk, która powinna podlegać ocenie i innych zagadnień związanych z nadużyciami finansowymi, które powinny być przedmiotem prac Zespołu. Z posiedzenia prac Zespołu sporządzany będzie protokół, który stanowić będzie potwierdzenie przeprowadzenia oceny ryzyk nadużyć finansowych.
- 5.11 Zespół ds. samooceny ryzyka oceni ryzyko związane z zagrożeniem wystąpienia nadużyć finansowych, analizując poszczególne działania będące elementami całego procesu wdrażania KPO.
- 5.12 Proces analizy zostanie udokumentowany w sposób umożliwiający przegląd wyciągniętych w jej ramach wniosków.

6. Postępowanie w przypadku zidentyfikowania podejrzenia nadużycia finansowego

- 6.1 Informacje o podejrzeniu nadużycia finansowego mogą pochodzić z różnych źródeł. Źródła te można podzielić na trzy rodzaje:
- a) informacje od pracowników właściwej instytucji, pozyskane w trakcie wykonywania bieżących zadań oraz kontroli;
 - b) informacje o prowadzonych śledztwach i postępowaniach, do których należą w szczególności:
 - informacje przekazane przez prokuraturę lub służby specjalne (np. ABW, CBA, CBŚP);
 - informacje przekazane przez UOKiK;
 - c) pozostałe źródła zewnętrzne, do których należy zaliczyć w szczególności:
 - artykuły prasowe;
 - donosy/skargi osób trzecich, w tym tzw. „sygnalistów” (whistle-blowing);
 - informacje przekazane przez OOW.
- 6.2 Ochrona pracowników oraz osób spoza DUM zgłaszających nieprawidłowości lub podejrzenia nadużyć finansowych odbywa się na zasadach określonych w załączniku nr 2 Uchwały pn. *Procedura obsługi sygnałów obywatelskich dotyczących potencjalnych nieprawidłowości lub nadużyć oraz ochrony osób zgłaszających nieprawidłowości lub nadużycia przy wdrażaniu Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności na Inwestycje B3.1.1 oraz B3.3.1.*

- 6.3 Ze względu na fakt, iż bardzo często podejrzenie wystąpienia nadużycia finansowego wiąże się ściśle z podejrzeniem wystąpienia popełnienia czynu zabronionego, zgodnie z art. 304 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 46, ze zm.), zwana dalej: Kpk, pracownicy DUM w związku z realizacją zadań w ramach KPO są zobowiązani do niezwłocznego zawiadomienia o tym fakcie prokuratury lub policji.
- 6.4 O podejrzeniu wystąpienia nadużycia finansowego, stanowiącego podejrzenie popełnienia przestępstwa organy ścigania można powiadomić pisemnie lub ustnie:
- 1) Pisemnie wysyłając zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa mailem, pocztą, faxem lub przynieść osobiście do jednostki policji (lub innego uprawnionego organu ścigania). Zawiadomienie powinno:
 - spełniać wymogi formalne określone w art. 119 Kpk, tj. zawierać oznaczenie organu, do którego jest skierowane (jednostka policji/prokuratury wraz z adresem), oznaczenie osoby wnoszącej pismo (imię, nazwisko i adres), opis sprawy, której zawiadomienie dotyczy, załączniki (np. dokumenty potwierdzające zaistnienie przestępstwa, takie jak faktury, umowy itp.) oraz datę i podpis osoby składającej zawiadomienie;
 - rzeczowo i wyczerpująco opisywać okoliczności związane z przestępstwem (przestępcą).
 - należy zadbać o potwierdzenie wysłania zawiadomienia (pokwitowanie w przypadku osobistego doręczenia).
 - 2) Ustnie zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa zostanie przyjęte po zgłoszeniu się osoby zawiadamiającej do jednostki policji/prokuratury. Ta forma pozwala na jednoczesne dopełnienie formalności związanych z przesłuchaniem osoby zawiadamiającej w charakterze świadka. Zostaje sformalizowane protokołem ustnego zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa (zgodnie z wymogami procedury karnej).
- 6.5 W przypadku podejrzeń popełnienia nadużyć finansowych, mogących stanowić praktyki ograniczające konkurencję należy zgłosić je Prezesowi UOKiK na podstawie art. 86 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1616 t.j.).
- 6.6 O podejrzeniu nadużycia finansowego lub innej poważnej nieprawidłowości, które mogą mieć potencjalnie negatywny wpływ na interesy finansowe Unii Europejskiej można bezpośrednio powiadomić OLAF:
- 1) za pomocą elektronicznego Systemu Powiadamiania o Nadużyciach – FNS (Fraud Notification System) dostępnego na stronie internetowej: <https://fns.olaf.europa.eu/>
 - 2) pocztą, kierując korespondencję na adres OLAF – European Anti-Fraud Office, European Commission, Rue de la Loi, 200, 1049 Bruxelles/Brussel, Belgique/België;
 - 3) e-mailem na adres poczty OLAF-FMB-SPE@ec.europa.eu. Szczegółowe informacje w tym zakresie dostępne są na stronie internetowej: https://ec.europa.eu/anti-fraud/investigations_pl.

7. Korygowanie

- 7.1 Stwierdzenie wystąpienia nieprawidłowości (tj. dokonanie wstępnego ustalenia administracyjnego lub sądowego) wiąże się z koniecznością podjęcia działań korygujących, polegających na pomniejszeniu wydatków kwalifikowalnych we wniosku.
- 7.2 Wydatek, co do którego toczy się postępowanie wyjaśniające, podlega wyłączeniu z wniosku o płatność, ze względu na możliwość uznania jego w przyszłości za kwalifikowalny.

- 7.3 W przypadku gdy środki UE w KPO zostaną wydatkowane w nieuczciwy sposób, IOI oraz JW będą wzywały OOW do zwrotu nienależnych płatności, zgodnie z art. 141s ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U.2025.0.198 t.j.). Odzyskiwanie od OOW kwot wykorzystanych przez niego niezgodnie z ich przeznaczeniem, naruszeniem przepisów obowiązujących przy ich wydatkowaniu polega na podjęciu działań zmierzających do tego, by OOW zwrócił nieprawidłowo wydatkowane wsparcie lub by środki zostały potrącone z kolejnych płatności na rzecz OOW po wyrażeniu przez niego zgody na pomniejszenie kolejnych płatności.
- 7.4 Szczegółowe procedury w tym zakresie zostały zawarte w odpowiednich dokumentach związanych z wdrażaniem KPO.

8. Pozostałe informacje dotyczące zwalczania nadużyć finansowych

- 8.1 W ramach walki z nadużyciami DUM wykorzystuje
- 1) Arachne jako narzędzie do eksploracji danych i punktowej oceny ryzyka po stronie wydatków budżetowych a także aplikację Skaner.
 - 2) procedury/listy kontrolne mające na celu zarządzanie zdarzeniami oraz zapewniające udokumentowanie podejmowanych działań odnośnie zdarzeń, które wystąpiły.
- 8.2 DUM wprowadził do procedury realizacji kontroli KPO rozwiązania w zakresie zapobiegania i eliminowania podwójnego finansowania, tzw. kontrolę krzyżową.

9. Szkolenia i podnoszenie świadomości w zakresie zwalczania nadużyć finansowych

- 9.1 Kompleksowe działania szkoleniowe mają na celu podnoszenie świadomości na temat nadużyć finansowych i korupcji oraz odgrywają kluczową rolę w zapobieganiu wystąpienia nadużyć finansowych i korupcji.
- 9.2 Szkolenia, zarówno praktyczne jak i teoretyczne, mają na celu zwiększenie świadomości kultury zwalczania nadużyć finansowych i korupcji w instytucjach oraz mają pomagać w rozpoznawaniu przypadków podejrzeń nadużyć i korupcji oraz na nie reagować.
- 9.3 DUM umożliwi udział w szkoleniach z zakresu identyfikacji i przeciwdziałania nadużyciom finansowym i korupcji. Szkolenia obejmują wszystkich pracowników zaangażowanych w realizację KPO. Zlecane szkolenia przez JW będą w pełni dostosowane do rzeczywistych potrzeb pracowników z uwzględnieniem wykonywanych przez nich obowiązków.
- 9.4 Dodatkowo, znaczącą rolę w zwalczaniu nadużyć finansowych i korupcji odgrywają działania informacyjne i edukacyjne skierowane do beneficjentów/wnioskodawców, by zwiększać świadomość problemu. W tym celu DUM m.in. zamieszcza i udostępnia ww. informacje na stronie internetowej, a ponadto pracownicy realizujący dane zadanie udzielają instruktażu i przekazują niezbędne materiały w trakcie spotkań osobistych/spotkań grupowych/wideokonferencji z wnioskodawcami /beneficjentami.
- 9.5 Kultura zwalczania nadużyć ma kluczowe znaczenie zarówno pod względem powstrzymania potencjalnych oszustów, jak i maksymalnego zaangażowania pracowników w wykrywanie i zwalczanie potencjalnych nadużyć.

10. Postanowienia końcowe

- 10.1 Obowiązek poinformowania pracowników DUM o konieczności zapoznania się z Procedurą spoczywa na Dyrektorze DUM.
- 10.2 Pracownik DUM jest obowiązany do zapoznania się i przestrzegania zapisów Procedury. Obowiązek zapoznania się z procedurą i przyjęciem jej do stosowania zostaje udokumentowany poprzez podpisanie oświadczenia przez pracownika
- 10.3 Niniejsza procedura w zakresie dot. zwalczania nadużyć finansowych, korupcji i konfliktu interesów, może być pomocniczo stosowana w DUM przy realizacji innych zadań, programów i projektów finansowanych m.in. z funduszy europejskich.

Oświadczenie
o bezstronności i braku konfliktu interesów

.....

(imię i nazwisko)

.....

(stanowisko służbowe i komórka organizacyjna)

Niniejszym oświadczam, że:

- 1) co do mojej bezstronności i obiektywizmu nie zachodzi żadna z okoliczności określonych w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572) dotyczących wyłączenia pracownika oraz organu;
- 2) nie pozostaję w konflikcie interesów w związku z wykonywanymi zadaniami i obowiązkami;
- 3) bezzwłocznie zgłoszę swojemu bezpośredniemu przełożonemu o okolicznościach mogących stanowić lub spowodować powstanie konfliktu interesów. Jestem świadomy/a, że zgodność ze stanem faktycznym niniejszego oświadczenia podlega weryfikacji przez mojego bezpośredniego przełożonego.

.....

(miejscowość, data) (podpis)

Oświadczam o istnieniu okoliczności:

- 1) uzasadniających wyłączenie mnie od powierzonych/realizowanych zadań – ze względu na

.....;

- 2) mogących stanowić lub spowodować powstanie konfliktu interesów – ze względu

na.....

.....

(miejscowość, data) (podpis)

Rejestr zidentyfikowanych ryzyk nadużyć finansowych w ramach KPO

Etap	Numer ryzyka	Nazwa ryzyka	Kto jest zaangażowany w ryzyko?	Czy ryzyko ma charakter wewnętrzny, zewnętrzny czy jest rezultatem zmowy?	Czy ryzyko to dotyczy Państwa Instytucji? Jeżeli NIE, proszę podać uzasadnienie udzielenia takiej odpowiedzi.
Wybór projektów do dofinansowania	R1	Konflikt interesów w zespole oceniającym	Instytucja Zarządzająca, Instytucje Pośredniczące, Instytucje Wdrażające i Beneficjenci	Wewnętrzne / zmowa	TAK/NIE
	R2	Falszywe oświadczenia składane przez wnioskodawców	Beneficjenci	Zewnętrzne	TAK/NIE
	R3	Podwójne finansowanie	Beneficjenci	Zewnętrzne	TAK/NIE
Realizacja projektów przez beneficjentów, ze szczególnym uwzględnieniem zamówień publicznych i kosztów pracy	R4	Ukryty konflikt interesów, łapówki lub nielegalne honoraria	Beneficjenci i Osoby trzecie	Zewnętrzne	TAK/NIE
	R5	Unikanie wymaganej procedury konkurencyjnej	Beneficjenci i Osoby trzecie	Zewnętrzne	TAK/NIE
	R6	Manipulowanie w procesie procedury konkurencyjnej	Beneficjenci i Osoby trzecie	Zewnętrzne	TAK/NIE
	R7	Zmowa oferentów	Osoby trzecie	Zewnętrzne	TAK/NIE
	R8	Niewłaściwa wycena oferty	Osoby trzecie	Zewnętrzne	TAK/NIE
	R9	Manipulowanie kosztami	Osoby trzecie	Zewnętrzne	TAK/NIE
	R10	Brak dostarczenia produktu lub dostarczanie substytutów	Beneficjenci i Osoby trzecie	Zewnętrzne	TAK/NIE
	R11	Zmiany w istniejącym kontrakcie	Beneficjenci i Osoby trzecie	Zewnętrzne	TAK/NIE

	R12	Falszowanie dokumentacji związanej z projektami	Beneficjenci i Osoby trzecie	Zewnętrzne	TAK/NIE
	R13	Nieprawidłowe dokumenty/procedury na etapie decyzji administracyjnych (decyzja projektowa, środowiskowa itd.)	Beneficjenci i Osoby trzecie	Zewnętrzne	TAK/NIE
	R14	Nieprawdziwe koszty pracy	Beneficjenci i Osoby trzecie	Zewnętrzne	TAK/NIE
	R15	Nieprawidłowo przydzielone koszty pracy do poszczególnych projektów	Beneficjenci	Zewnętrzne	TAK/NIE
Księgowanie wydatków i wypłata środków	R16	Niekompletny/nieodpowiedni proces weryfikacji wydatków	Instytucja Zarządzająca, Instytucja Pośrednicząca, Instytucja Wdrażająca	Wewnętrzne	TAK/NIE
	R17	Niekompletny/nieodpowiedni proces certyfikacji wydatków	Instytucja Certyfikująca	Zewnętrzne	TAK/NIE
	R18	Konflikty interesu w ramach Instytucji weryfikującej i przekazującej wydatki na wyższy poziom (IW,IP,IZ)	Instytucja Zarządzająca, Instytucja Pośrednicząca, Instytucja Wdrażająca i Beneficjenci	Wewnętrzne / zmowa	TAK/NIE
	R19	Konflikty interesu w ramach Instytucji Certyfikującej	Instytucja Certyfikująca i Beneficjenci	Zewnętrzne	TAK/NIE

Opis ryzyka na poszczególnych etapach w ramach KPO

RYZIKO BRUTTO			ISTNIEJĄCE KONTROLE							RYZIKO NETTO		
Wpływ ryzyka (BRUTTO)	Prawdopodobieństwo ryzyka (BRUTTO)	Łączna punktacja ryzyka (BRUTTO)	Nr ref. mechanizmu kontrolnego	Opis mechanizmu kontrolnego	Czy istnieją dowody na funkcjonowanie mechanizmu?	Czy mechanizm jest kontrolowany?	Jaka jest skuteczność mechanizmu kontrolnego?	Wpływ połączonych mechanizmów w kontrolnych na wpływ ryzyka z uwzględnieniem poziomu zaufania	Wpływ połączonych mechanizmów kontrolnych na prawdopodobieństwo ryzyka z uwzględnieniem poziomu zaufania	Wpływ ryzyka (NETTO)	Prawdopodobieństwo ryzyka (NETTO)	Łączny wynik ryzyka (NETTO)

RYZIKO NETTO			PLAN DZIAŁANIA					RYZIKO DOCELOWE		
Wpływ ryzyka (NETTO)	Prawdopodobieństwo ryzyka (NETTO)	Łączna wynik ryzyka (NETTO)	Planowane dodatkowe mechanizmy kontrolne	Jednostka odpowiedzialna	Termin wdrożenia	Łączny wpływ planowanych, dodatkowych mechanizmów kontrolnych na wpływ ryzyka (NETTO)	Łączny wpływ planowanych mechanizmów kontrolnych na prawdopodobieństwo ryzyka (NETTO)	Wpływ ryzyka (DOCELOWEGO)	Prawdopodobieństwo ryzyka (DOCELOWEGO)	Łączny wynik ryzyka (DOCELOWEGO)

INSTRUKCJA DO OPISU RYZYK

Wpływ ryzyka (BRUTTO) - Zespół ds. oceny ryzyk powinien wybrać z rozwijanego menu wpływ ryzyka od 1 do 4 w oparciu o spodziewane wpływy ryzyka w razie jego wystąpienia. Czynność wykonuje się zgodnie z następującymi kryteriami:

- 1) Ograniczony wpływ – dodatkowa praca skutkująca opóźnieniem innych procesów,
- 2) Mały wpływ – osiągnięcie celów operacyjnych później niż zakładano,
- 3) Znaczny wpływ – osiągnięcie celów operacyjnych zagrożone lub opóźnione,
- 4) Formalne zapytanie ze strony podmiotów zainteresowanych – zagrożona realizacja celu strategicznego.

Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka (BRUTTO) - Zespół ds. oceny ryzyk powinien wybrać z rozwijanego menu prawdopodobieństwo ryzyka od 1 do 4, w oparciu o spodziewane prawdopodobieństwo jego wystąpienia w siedmioletnim okresie programowania. Czynność wykonuje się zgodnie z następującymi kryteriami:

- 1) Praktycznie nigdy nie występuje,
- 2) Rzadko występuje,
- 3) Czasami występuje,
- 4) Często występuje.

Łączna punktacja ryzyka (BRUTTO) – Komórka wyliczana automatycznie na podstawie danych wejściowych z pozycji Wpływ ryzyka i Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka. Podlega ocenie zgodnie z wynikiem całkowitym:

- 1 - 3 Dopuszczalne (zielony),
- 4 - 6 Znaczne (pomarańczowy),
- 8 - 16 Krytyczne (czerwony).

Nr referencyjny mechanizmu kontrolnego – Niepowtarzalny nr referencyjny mechanizmu kontroli. Liczby zostały sekwencyjnie przypisane do każdego rodzaju ryzyka. Komórkę należy wypełnić wyłącznie dla nowo dodanych mechanizmów kontroli.

Opis mechanizmu kontrolnego – Komórkę należy wypełnić wyłącznie dla nowo dodanych mechanizmów kontroli.

Czy istnieją dowody na funkcjonowanie mechanizmu? – Zespół ds. oceny ryzyk powinien wybrać w menu rozwijanym “Tak” lub “Nie” w kwestii dokumentowania działania mechanizmu kontroli. Na przykład dowód zatwierdzenia jest dokumentowany za pomocą podpisu, czyniąc mechanizm widocznym.

Czy mechanizm jest kontrolowany? – Zespół ds. oceny ryzyk powinien wybrać w menu rozwijanym “Tak” lub “Nie” w kwestii kontroli mechanizmu. Kontrola odbywa się w ramach, np. wewnętrznego lub zewnętrznego audytu, lub innego systemu monitorującego.

Jaka jest skuteczność mechanizmu kontrolnego? – W oparciu o odpowiedzi na poprzednie pytania, Zespół ds. oceny ryzyk powinien określić swój stopień pewności o efektywności mechanizmu w zakresie zmniejszania danego ryzyka (efektywność wysoka, średnia, niska). Jeśli mechanizm kontroli jest nieudokumentowany lub nie przetestowany, wtedy poziom pewności będzie niski. Z drugiej strony, jeśli mechanizm jest nieudokumentowany, wtedy jego przetestowanie także będzie niemożliwe.

Wpływ połączonych mechanizmów kontrolnych na wpływ ryzyka z uwzględnieniem poziomu zaufania – Zespół ds. oceny ryzyk powinien wybrać w menu rozwijanym wynik od -1 do -4 wskazując, na ile jego zdaniem, zastosowane mechanizmy kontrolne ograniczyły możliwość wystąpienia ryzyka.

Mechanizmy kontroli wykrywające nadużycia finansowe zmniejszają wpływ nadużyć poprzez ukazanie, że mechanizmy kontroli wewnętrznej działają.

Wpływ połączonych mechanizmów kontrolnych na prawdopodobieństwo ryzyka z uwzględnieniem poziomu zaufania – Zespół ds. oceny ryzyk powinien wybrać w menu rozwijanym wynik od -1 do -4 wskazując, na ile jego zdaniem, zastosowane mechanizmy kontrolne ograniczyły prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka. Mechanizmy kontroli wykrywające nadużycia tylko pośrednio zmniejszają prawdopodobieństwo wystąpienia nadużycia.

Wpływ ryzyka (NETTO) – Komórka ta będzie automatycznie wyliczana poprzez odjęcie oddziaływania wszystkich istniejących mechanizmów kontroli od wpływu ryzyka BRUTTO. Wynik powinien zostać omówiony względem następujących kryteriów w celu potwierdzenia, że ocena jest w dalszym ciągu zasadna:

- 1) Ograniczony wpływ – dodatkowa praca skutkująca opóźnieniem innych procesów,
- 2) Mały wpływ – osiągnięcie celów operacyjnych później niż zakładano,
- 3) Znaczny wpływ – osiągnięcie celów operacyjnych zagrożone lub opóźnione,
- 4) Formalne zapytanie ze strony podmiotów zainteresowanych – zagrożona realizacja celu strategicznego.

Prawdopodobieństwo ryzyka (NETTO) – Komórka ta będzie automatycznie wyliczana poprzez odjęcie oddziaływania wszystkich istniejących mechanizmów kontroli od prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka BRUTTO. Wynik powinien zostać omówiony względem następujących kryteriów w celu potwierdzenia, że ocena jest w dalszym ciągu zasadna:

- 1) Praktycznie nigdy nie występuje,
- 2) Rzadko występuje,
- 3) Czasami występuje,
- 4) Często występuje.

Łączny wynik ryzyka (NETTO) – Komórka wyliczana automatycznie na podstawie wartości z pozycji Wpływ ryzyka i Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka. Podlega ocenie zgodnie z wynikiem całkowitym:

- 1 - 3 Dopuszczalne (zielony),
- 4 - 6 Znaczne (pomarańczowy),
- 8 - 16 Krytyczne (czerwony).

Planowane dodatkowe mechanizmy kontrolne – Pełny opis zaplanowanych/funkcjonujących mechanizmów kontroli i proporcjonalnych środków zwalczania nadużyć.

Jednostka odpowiedzialna – Należy wskazać osoby jednostki odpowiedzialne w zakresie zaplanowanych mechanizmów kontroli.

Termin wdrożenia – Należy określić termin wdrożenia nowego mechanizmu kontroli. Osoba odpowiedzialna powinna zgodzić się na ten termin. Jest ona odpowiedzialna za wprowadzenie nowego mechanizmu w wyznaczonym terminie.

Łączny wpływ planowanych, dodatkowych mechanizmów kontrolnych na wpływ ryzyka (NETTO) – Zespół ds. oceny ryzyk powinien wybrać w menu rozwijanym wynik od -1 do -4 wskazując na ile jego zdaniem zaplanowane mechanizmy kontroli ograniczają wpływ ryzyka.

Łączny wpływ planowanych mechanizmów kontrolnych na prawdopodobieństwo ryzyka (NETTO) – Zespół ds. oceny ryzyk powinien wybrać w menu rozwijanym wynik od -1 do -4 wskazując na ile jego zdaniem zaplanowane mechanizmy kontroli ograniczają prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka.

Wpływ ryzyka (DOCELOWEGO) – Komórka ta będzie automatycznie wyliczana poprzez odjęcie oddziaływania wszystkich zaplanowanych mechanizmów kontroli od wpływu ryzyka NETTO. Wynik powinien zostać omówiony względem następujących kryteriów w celu potwierdzenia, że ocena jest w dalszym ciągu zasadna:

- 1) Ograniczony wpływ – dodatkowa praca skutkująca opóźnieniem innych procesów,
- 2) Mały wpływ – osiągnięcie celów operacyjnych później niż zakładano,
- 3) Znaczący wpływ – osiągnięcie celów operacyjnych zagrożone lub opóźnione,
- 4) Formalne zapytanie ze strony podmiotów zainteresowanych – zagrożona realizacja celu strategicznego.

Prawdopodobieństwo ryzyka (DOCELOWEGO) – Komórka ta będzie automatycznie wyliczana poprzez odjęcie oddziaływania wszystkich istniejących mechanizmów kontroli od prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka BRUTTO. Wynik powinien zostać omówiony względem następujących kryteriów w celu potwierdzenia, że ocena jest w dalszym ciągu zasadna:

- 1) Praktycznie nigdy nie występuje,
- 2) Rzadko występuje,
- 3) Czasami występuje,
- 4) Często występuje.

Łączny wynik ryzyka (DOCELOWEGO) – Komórka wyliczana automatycznie na podstawie danych wejściowych w pozycji Wpływ ryzyka i Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka. Podlega ocenie zgodnie z wynikiem całkowitym:

- 1 - 3 Dopuszczalne (zielony),
- 4 - 6 Znaczące (pomarańczowy),
- 8 - 16 Krytyczne (czerwony).